

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

2002-06-27

Diarienummer
511-54943-2001
1488-2203

Sida
1(7)

Naturreservatet Häggsjöryr i Trollhättans kommun

Beslut om naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken

Innehåll

Beslut
Syfte
Föreskrifter för naturreservatet
Administrativa data
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Behov av och motiv för skydd
Ärendets handläggning
Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sändlista
Bilaga 5. Hur man överklagar

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att det område, som på bilagd karta (bilaga 1) avgränsats med streckad röd linje, skyddas som naturreservat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Reservatets namn skall vara **Naturreservatet Häggsjöryr**.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252), fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3. Skötselplanens övergripande målsättningar och riktlinjer skall gälla utan begränsning i tiden.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara och hävda ett värdefullt kulturlandskap, främst hagmarksmiljöerna med sina grova ekar och andra ädla lövträd.
- Bevara och gynna förekomsten av rödlistade arter, speciellt arter som är beroende av stora grova lövträd som lavar och vedskalbaggar t.ex. läderbagge, (*Osmoderma eremita*).
- Genom reservatet bidra till att öka förståelsen för hagmarksmiljöernas och dess arters värde och behov av hävd.
- Säkerställa området för naturstudier och friluftsliv.
- Följa upp åtaganden som följer av medlemskapet i den europeiska unionen. Delar av naturreservatet har godkänts av regeringen att ingå i det europeiska nätverket av skyddade områden, Natura 2000.

Syftet skall tryggas genom att:

- Området skyddas från rationellt skogsbruk och exploatering.
- Området skyddas från igenväxning genom naturvårdsinriktad skötsel såsom bete och röjningar
- Kulturhistoriska lämningar bevaras och hålls öppna
- Information och anordningar för friluftslivet tillhandahålls

Föreskrifter för naturreservatet

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Vård och förvaltning skall bedrivas i enlighet med upprättad skötselplan, bilaga 3.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområden

Förutom föreskrifter och förbud enligt andra författningar är det förbjudet att:

1. slutavverka, gallra, röja, så eller plantera skog;
2. avverka och upparbeta grova lövträd, döda eller levande;
3. uppföra byggnad;
4. anlägga väg;

5. bedriva någon form av täktverksamhet (täkt av berg, sten, grus, sand, lera, matjord, torv eller andra material) kommersiellt eller för husbehov;
6. anordna upplag annat än tillfälligt sådant;
7. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa utanför vägområde för samfällda vägar (inom vägområde, se föreskrift 18);
8. muddra, dämna, eller valla in;
9. tillföra kemiskt bekämpningsmedel, konstgödsel, naturgödsel, slam, eller kalk på naturliga fodermarker;
10. plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning eller ta bort block och stenar i naturliga fodermarker;
11. beta med andra djurslag än får eller nötkreatur;
12. borttaga stenmurar eller hägnadsrester av sten;
13. odla energigrödor, energiskog eller julgranar;
14. plantera in för trakten främmande växt- eller djurart;
15. uppföra mast, antenn eller liknande fast anordning;
16. dika;
17. dra fram ny mark- eller luftledning.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

18. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa inom vägområde för samfällda vägar;
19. utföra reparationer, underhållsröjning eller breddning av befintliga luftledningsgator i området.

Åtgärder som anges i den till detta beslut hörande skötselplan får utföras, av naturvårdsförvaltaren eller av den som naturvårdsförvaltaren utser, utan hinder av föreskrifterna.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken samt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd gällande förvaltning av reservatet

Naturvårdsförvaltaren har rätt att:

1. Märka ut reservatet.
2. Sätta upp informationstavla på plats som anges i bifogad skötselplan.
3. Utföra åtgärder enligt till beslutet hörande skötselplan, såsom avverkning, gallring, röjning, uppsättande av stängsel och stängselövergångar samt iordningsställande av parkeringsplats.

Naturvårdsförvaltare och förvaltningsuppgifter:

1. Naturvårdsförvaltare är Stiftelsen för Västsvenska Friluftsområden (Västkoststiftelsen). Förvaltningen skall ske i samverkan med markägaren och Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
2. Naturreservatet skall utmärkas enligt standardiserade anvisningar från Naturvårdsverket.
3. Naturvårdsförvaltningen bedrivs enligt skötselplan som fastställs av Länsstyrelsen, bilaga 3. Skötselplanen skall ligga till grund för naturreservatets skötsel och skall vid uppkommande behov revideras.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar är det inte tillåtet att:

1. skada eller föra bort döda eller levande träd, kvistar eller andra växtdelar annat än bär och matsvamp;
2. samla, gräva fram eller plocka växter, mossor, lavar eller insekter;
3. göra upp eld;
4. tälta, sätta upp vindskydd eller ställa upp husvagn;
5. framföra fordon eller cykel utanför vägar;
6. sätta upp skylt, affisch eller annan jämförbar anläggning eller göra inskrift;
7. medföra hund som inte är kopplad.

Med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken kan Länsstyrelsen i särskilda fall medge dispens från ovan meddelade föreskrifter om förbud mot åtgärder och verksamheter. Se även nedan under upplysningar. Ansökan om tillstånd att utföra åtgärd enligt föreskrift A 18 och A 19 skall inlämnas minst sex veckor innan åtgärden planeras att utföras.

D. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet och beslut om förvaltare av reservatet enligt 3§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Länsstyrelsen fastställer den bifogade skötselplanen (bilaga 3) för naturreservatets långsiktiga skötsel. Skötselplanens övergripande målsättningar och riktlinjer skall gälla utan begränsning i tiden.

Naturvårdsförvaltare skall vara Stiftelsen för Västsvenska Friluftsområden (Västkoststiftelsen). Förvaltningen innebär ansvar för genomförandet av de åtgärder som anges i skötselplanen och som markägare m fl. förpliktigas tåla enligt föreskrifterna under punkt B ovan.

Administrativa data

Namn:	Naturreservatet Häggsjöryr
Kommun:	Trollhättan
Areal:	6,7 ha
Fastigheter och ägare:	Häggsjöryr 1:1 och 1:2. Lennart och Lisbeth Svensson
Naturvårdsförvaltare:	Stiftelsen för Västsvenska Friluftsområden (Västkoststiftelsen)

Beskrivning av naturreservatet

Natur- och kulturhistoriska värden
Häggsjöryr ligger i Upphärads församling i den sydligaste delen av Trollhättans kommun. Reservatsområdet utgörs till största delen av trädklädda hagmarker och lövskogsbårder. Enligt den äldre ekonomiska kartan från 1890-

talet var huvuddelen av området även då trädbärande betesmark. En mindre del utmed den bäck som genomkorsar området karterades som ängsmark.

Lövskogsmiljöerna hyser idag stora värden för en speciell fauna och flora som är bunden fr.a. till de gamla, grova ekarna i området. Området har därför godkänts som Natura 2000-område enligt EU:s Art- och Habitatdirektiv och även tilldelats medel för restaurering från EU:s LIFE-fond. Området är av mycket stor betydelse för bl a rödlistade arter, speciellt sådana som är beroende av stora grova lövträd som vedskalbaggar och lavar t.ex. läderbagge (*Osmoderma eremita*) och jättelav (*Lobaria amplissima*).

Planeringsbakgrund

Riksintressen m.m.

Området ingår inte i något särskilt utpekad område av riksintresse. En betydande del av reservatsområdet är dokumenterat i länets lövskogsinventering som ett område med högsta värde (klass 1). Delar av området är även klassat som nyckelbiotop i skogsstyrelsens inventering.

Kommunal planering

Häggsjöryr är utpekad som ett område med höga naturvärden i naturvårdsplanen för Trollhättans kommun.

Internationell betydelse

Regeringen har redovisat reservatsområdet till EG-kommissionen enligt rådets direktiv 92/43 EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda växter, Natura 2000 (regeringsbeslut 1998).

Befintliga områdesskydd

Ingen del av området omfattas idag av något områdesskydd.

Ärendets handläggning

Områdets värde för läderbagge uppmärksammades 1996. Ett inledande möte i fält med markägaren och representanter för skogsvårdsstyrelsen och länsstyrelsen hölls under hösten 1997. Vid mötet diskuterades olika skydds- och skötselalternativ.

Området förankrades som ett Natura 2000 område hos markägaren och övriga berörda under hösten 1997.

Delar av området har därefter restaurerats och stängslats in med pengar från EU:s LIFE-fond och från skogsvårdsstyrelsens NOKÅS anslag samt med hjälp av ett arbetslag från Trollhättans kommun.

[REDACTED] har, som berörda mark- och sakägare,

förelagts, enligt 24 § förordningen om områdesskydd m m enligt miljöbalken, att yttra sig över förslag till naturreservat och skötselplan.

Förslag till naturreservat och skötselplan har remitterats till Naturvårdsverket, Skogsvårdsstyrelsen, Trollhättans kommun och Statens Geologiska undersökningar (SGU). Trollhättans Naturvårdsförening och Västergötlands Ornitologiska Förening har samtidigt getts möjlighet att inkomma med synpunkter på förslagen.

Naturvårdsverket, Skogsvårdsstyrelsen och Trollhättans kommun har tillstyrkt reservatsförslaget och förslaget till skötselplan. Även SGU har tillstyrkt bildande av naturreservat men påtalat att skötselplanen bör kompletteras med uppgifter om områdets geologiska värden. Trollhättans Naturvårdsförening har tillstyrkt förslagen och framhållit vikten av goda relationer med brukarna i området.

Skötselplanen har kompletterats i enlighet med påpekandet från SGU.

Inga erinringar mot förslaget har inkommit från berörda mark- och sakägare. Förhandlingar med berörda markägare om intrångsersättning pågår.

Länsstyrelsens bedömning

Ekhagarna vid Häggsjöryr hyser betydande naturvärden som främst är knutna till de ekdominerade lövskogsmiljöerna.

Enligt Länsstyrelsens mening föreligger ett stort allmänt intresse av att bevara och förstärka områdets naturvärden. Dessa värden är av den karaktären att de kan spolieras av t.ex. olämpliga skogs- och jordbruksåtgärder. På grund av det intrång som den erforderliga skötseln innebär för att bibehålla och utveckla värdena gör Länsstyrelsen bedömningen, att området bäst ges ett långsiktigt skydd genom att naturreservat inrättas.

Föreskrifterna är anpassade till reservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Avgränsning, bestämmelser, skötselinriktning m.m. har utformats efter kontakter med bl.a. markägaren. Berörda remissinstanser har tillstyrkt förslaget.

Länsstyrelsen gör, med avvägning mellan berörda allmänna och enskilda intressen, den bedömningen att området bör ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat med den avgränsning och de bestämmelser som angivits ovan. Härigenom kan intentionerna i kommunens översiktsplan och hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken om en från ekologisk, social och samhällsekonomisk synpunkt god hushållning med mark och vatten anses tillgodosedda.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från lämnade föreskrifter. Finns det synnerliga skäl får länsstyrelsen helt eller delvis upphäva detta beslut. Eftersom reservatet består av ett av regeringen förtecknat Natura 2000-område krävs tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken om åtgärden på ett betydande sätt kan påverka miljön i området.

Ansvarsfördelning vid insektsangrepp eller liknande

Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen för stormskadade och vindfällda träd kommer efter reservatsbildningen att vara statens ansvar.

Kungörelsedelgivning

Sakägare anses delgivna detta beslut det datum beslutet kungjorts i lokalpressen.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 5.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Göran Bengtsson, beslutande, förste länsassessor Magnus Sandström, länsarkitekt Måns Hagberg, antikvarie Marie Odenbring-Widmark, enhetschef Sven Swedberg och naturvårdshandläggare Lars Sjögren, den sistnämnde föredragande.

Göran Bengtsson

Lars Sjögren